

महारागानुरक्तानि वस्त्राणीव चकाशिरः । एवमेतन्महद्युद्धं दारुणं शस्त्रसङ्कुलं ।
 उन्मत्तगङ्गाप्रतिभं शब्देनापूरयज्जगत् । नैव स्त्रे न परे राजन् विज्ञायन्ते शरातुराः ।
 योद्धव्यमिति युध्यन्ते राजानो जयमृद्धिनः । स्वान् स्त्रे जघ्नुर्महाराज परांश्चैव समागतान् ।
 उभयोः सेनयोर्वीरैर्युक्कुलं समपद्यत । रथैर्भग्नैर्महाराज वारणैश्च निपातितैः ।
 हयैश्च पतितैस्तत्र नरैश्च विनिपातितैः । अगम्यरूपा पृथिवी क्षणेन समपद्यत । ११६५
 क्षणेनासीन्महीपालक्षतजौघप्रवर्तिनी । पाञ्चालानहनत्कर्णस्त्रिगर्तांश्च धनञ्जयः ।
 भीमसेनः कुरुत्राजन् हस्त्यनीकश्च सर्वशः । एवमेष तयो वृत्तः कुरुपाण्डवसेनयोः ।
 अपराहे गते सूर्ये काङ्क्षतां विपुलं यशः ।
 इति श्रीमहाभारते कर्णपर्वणि सङ्कुलयुद्धे अष्टाविंशोऽध्यायः ॥ २८ ॥
 ॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ अतितीव्राणि दुःखानि दुःसहानि बह्वनि च । ततोऽहं सञ्जयाश्रयं पुत्राणाञ्चैव सञ्जयं ।
 यथा त्वं मे कथयसे यथा युद्धमवर्त्तत । न सन्ति मृत कौरव्या इति मे निश्चिता मतिः । ११७०
 दुर्योधनश्च विरथः कृतस्तत्र महारथः । धर्मपुत्रः कथञ्चक्रे तस्य वा नृपतिः कथं ।
 अपराहे कथं युद्धमभवत्सोमहर्षणं । तन्ममाचक्ष्व तत्त्वेन कुशलो ह्यसि सञ्जय ।
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ संसृक्तेषु तु धैर्येषु बध्यमानेषु भागशः । रथमन्यं समास्थाय पुत्रस्तव विशाम्यते ।
 क्रोधेन महता युक्तः सविधो भुजगो यथा । दुर्योधनः समालक्ष्य धर्मराजं युधिष्ठिरं ।
 प्रोवाच सूतं त्वरितो याहि याहीति भारत । तत्र मां प्रापय क्षिप्रं सारथे यत्र पाण्डवः । ११७५
 प्रियमाणातपत्रेण राजा राजति दंशितः । स सूतश्चोदितो राज्ञा राज्ञः स्यन्दनमुत्तमं ।
 युधिष्ठिरस्याभिमुखं प्रेषयामास संयुगे । ततो युधिष्ठिरः क्रुद्धः प्रभिन्न इव कुञ्जरः ।
 सारथिश्चोदयामास याहि यत्र सुयोधनः । तौ समाजग्मतुर्वीरौ भ्रातरौ रथसत्तमौ ।
 समेत्य च महावीरौ संरथौ युद्धदुर्मदौ । ववर्षतुर्महेश्वासौ शरैरन्यान्यमाहवे ।
 ततो दुर्योधनो राजा धर्मशीलस्य मारिष । शिलाशितेन भस्त्रेण धनुश्चिह्नेन संयुगे । ११८०
 तन्नामृष्यत संक्रुद्धो ह्यवमानं युधिष्ठिरः । अपविध्य धनुश्चिह्नं क्रोधसंरक्तलोचनः ।
 अन्यत्कार्मुकमादाय धर्मपुत्रश्चमूमुखे । दुर्योधनस्य चिह्नेन ध्वजं कार्मुकमेव च ।
 अथान्यद्भनुरादाय प्रविध्य च युधिष्ठिरं । तावन्योन्यं सुसंक्रुद्धौ शस्त्रवर्षाण्यमुञ्चतां ।
 सिंहाविव सुसंरथौ परस्परजिगीषया । जघ्नतुस्तौ रणेऽन्यान्यं नर्दमानौ वृषाविव ।
 अन्तरं मार्गमाणौ च चेरतुस्तौ महारथौ । ततः पूर्णायतोत्सृष्टैः शरैस्तौ तु कृतव्रणौ । ११८५
 विरेजतुर्महाराज किंशुकाविव पुष्पितौ । ततो राजन् विमुञ्चन्तौ सिंहनादान् मुहुर्मुहुः ।
 तलयोश्च तथा शब्दान् धनुषश्च महाहवे । शङ्खशब्दवरांश्चैव चक्रतुस्तौ नरेश्वरौ ।
 अन्योन्यं तौ महाराज पीडयाञ्चक्रतुर्मदं । ततो युधिष्ठिरो राजा पुत्रं तव शरैस्त्रिभिः ।
 आजघानोरसि क्रुद्धो वज्रवेगैर्दुरासदैः । प्रतिविव्याध तं त्वं तव पुत्रो महीपतिः ।